

Τα σημεία στα οποία συμφωνούν οι παραγωγικοί φορείς των δημόσιων έργων της χώρας μας, καταγράφηκαν στη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 2011, με θέμα την ανταλλαγή απόψεων επί του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων, με τίτλο: «Μεταρρύθμιση Συστήματος Ανάθεσης και Εκτέλεσης συμβάσεων Μελετών και Δημοσίων Έργων - Ίδρυση Αρχής Ελέγχου Μελετών και Έργων και λοιπές διατάξεις».

Σημειώνεται ότι η συζήτηση έγινε με αφορμή τη συνεχιζόμενη τρίτη τακτική συνεδρίαση της Αντιπροσωπείας του ΤΕΕ και ύστερα από πρόταση του προέδρου της «Α» **Γιάννη Θεοδωράκη**.

Στις εργασίες συμμετείχαν και μίλησαν οι πρόεδροι: **Κώστας Αλεξόπουλος** (ΣΜΕ), **Γιώργος Βλά-**

«Η προσπάθεια για την οικοδόμηση ενός νέου κοινωνικού «αξιακού» κώδικα, μιας άλλης σχέσης του πολίτη με την πολιτική και την Πολιτεία, μιας υγιούς και διαφανούς σχέσης του συναλλασσομένου με το κράτος, περνά σε μεγάλο βαθμό μέσα από το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων»

Η συζήτηση ξεκίνησε με την παρουσίαση των θέσεων της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ επί του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, από τον πρόεδρο **Χρήστο Σπίρτζη** και το μέλος της Δ.Ε. **Ντίνο Μακέδο**.

«Η προσπάθεια για την οικοδόμηση ενός νέου κοινωνικού "αξιακού" κώδικα, μιας άλλης σχέσης του πολίτη με την πολιτική και την Πολιτεία, μιας υγιούς και διαφανούς σχέσης του συναλλασσομένου με το κράτος, περνά σε μεγάλο βαθμό μέσα από το σύστημα πα-

στω με την επιβίωση της χώρας, που ειδικά σήμερα υποβάλλεται σε μια επώδυνη δοκιμασία, και αναμφισβήτητα με την επίτευξη ανάπτυξης».

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ αναφέρθηκε αναλυτικά στις σημερινές συζητήσεις που επικρατούν στον τομέα των δημοσίων έργων, επισημαίνοντας ότι:

«Είναι γνωστές οι ελλείψεις υποδομής της χώρας σε όλους τους τομείς. Παρά ταύτα, σήμερα η τελεματωμένη κατάσταση στα δημόσια έργα, η ανυπαρξία ώριμων έργων

Κοινό μέτωπο για την απόσυρση άρθρων του Ν/Σ

χος (ΣΑΤΕ), **Μαρία Γρηγοριάδου** (ΣΜΕΔΕΚΕΜ), **Παναγιώτης Μούζιος** (ΕΜΔΥΔΑΣ), **Πέτρος Πετρακόπουλος** (ΣΕΓΜ), **Κώστας Σαββίδης** (ΠΕΣΕΔΕ), ο αντιπρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ, **Μιχάλης Δακτυλίδης**, όπως και οι πρόεδροι των Περιφερειακών Τμημάτων του ΤΕΕ: **Ντίνος Διαμάντος** (Π.Τ. Κ.-Δ. Θεσσαλίας), **Σωκράτης Αναγνώστου** (Π.Τ. Μαγνησίας), **Αθανάσιος Γιανναδάκης** (Π.Τ. Δυτ. Ελλάδας) και **Αργύρης Πλέσσιος** (Π.Τ. Θράκης), καθώς και ο αντιπρόεδρος του Π.Τ. Αν. Κρήτης **Οδυσσεάς Σγουρός**. Ακόμη τοποθετήθηκαν οι πρώην πρόεδροι του ΤΕΕ **Γιάννης Αλαβάνος**, το μέλος της Δ.Ε. **Θανάσης Μπούμης**, ο αν. ΓΓ της Αντιπροσωπείας **Μάρκος Σιούνας**, και τα μέλη της «Α»: **Χρόνης Ακριτίδης**, **Ολυμπία Βαγγελιάτου**, **Νίκος Καφφές**, **Κώστας Κρεμαλής**, **Κώστας Λυσαρίδης**, **Γεώργιος Παπακωνσταντίνου**, **Θεόδωρος Παπαδόπουλος** και **Αριστόδημος Χατζηδάκης**.

ραγωγής δημοσίων έργων» υπογράμμισε ο πρόεδρος της Δ.Ε. του ΤΕΕ» **Χρ. Σπίρτζης**. «Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, επιτελώντας το θεσμικό του ρόλο ως Τεχνικού Συμβούλου της Πολιτείας και ως του μεγαλύτερου επιστημονικού φορέα της χώρας, εξετάζει συνολικά και όχι αποσπασματικά, τους τομείς των μελετών, των κατασκευών, των διαδικασιών και της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης».

Και συμπληρώνοντας τόνισε:

«Ελπίζουμε οι προτάσεις μας να υλοποιούν ένα πλαίσιο που τυχάνει της επιδοκμασίας και των προσδοκιών του ελληνικού λαού και θα βασίζεται στο τρίπτυχο:

- Διαφάνεια και Αποτελεσματικότητα.
- Ποιότητα και Ανάπτυξη.
- Αναπαραγωγή και αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας.

Η βαρύτητα του εγχειρήματος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη πρωτί-

και ικανού πλήθους διαγωνισμών, οι ανύπαρκτοι πόροι χρηματοδότησης νέων μελετών, η έλλειψη ενός εθνικού προγράμματος έργων και προτεραιοτήτων, η διαρκής συρρίκνωση του ΠΔΕ, η δέσμευση του μεγαλύτερου μέρους του ΕΣΠΑ και η απαράδεκτη πολιτική του τραπεζικού συστήματος οδηγούν το μελετητικό και εργοληπτικό δυναμικό της χώρας όχι σε μαρασμό, αλλά σε γρήγορο θάνατο. Η προσπάθεια διάσωσης της χώρας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διάσωση του μελετητικού και εργοληπτικού δυναμικού της. Πρέπει να μετατρέψουμε την κρίση σε ευκαιρία. Πρέπει να εξορθολογίσουμε το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων, σε όλες του τις πτυχές, ταυτόχρονα με την προσπάθεια ύπαρξης φυσικού αντικειμένου και πόρων».

Και συνέχισε: «Είναι προφανές ότι κανείς στη χώρα μας δεν μπορεί να είναι υπερήφανος για το πλέγμα των νόμων, των διαδικασιών, των συνηθειών και συμπεριφορών που

Επιμέλεια: **ΦΡΟΣΩ ΚΑΒΑΛΑΡΗ**

συγκροτούν το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων».

Αναφερόμενος στους παράγοντες που συντελούν ή υποθάλπουν την αδιαφάνεια, το χρηματισμό και τη στρεβλή λειτουργία του συστήματος, ο Χρ. Σπίρτζης επισήμανε ότι είναι οι παρακάτω:

- Η έλλειψη ενός αξιόπιστου, ιεραρχημένου Προγράμματος Δημοσίων Έργων

- Οι διαδικασίες χρηματοδότησης και επιλογής ενός έργου.

- Οι διαδικασίες και οι χρόνοι που απαιτούνται από τη στιγμή της σύλληψης ενός έργου μέχρι την κατασκευή του.

- Το εύρος εφαρμογής των νόμων και οι εξαιρέσεις τους, που δημιουργούν πλήθος στρεβλώσεων και αδιαφάνειας.

- Οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών και κατασκευών και οι εξαιρέσεις τους.

οι ανεξέλεγκτες καθυστερήσεις πληρωμών οι οποίες «στριμώχνουν» τους μελετητές και κατασκευαστές.

- Οι υποστελεχωμένες -και μάλλον μειωμένης ειδίκευσης- προϊστάμενες αρχές και η ανυπαρξία κανόνων επάρκειας (στελέχωσης, εξοπλισμού, επιστημονικής επάρκειας και εξειδίκευσης) για τη λειτουργία τους.

- Οι πολύ χαμηλές αμοιβές των διευθυντικών στελεχών των αναθετουσών αρχών, σε σχέση με τις τεράστιες ευθύνες τις οποίες επιωμίζονται.

- Η χαμηλή στάθμη συνεχιζόμενης εκπαίδευσης όλων των συντελεστών παραγωγής και η τυπική ή η ανύπαρκτη πιστοποίησή τους.

- Η εμφανώς ανεπαρκής οργάνωση της επίβλεψης (μελετών, κατασκευών και συντήρησης).

- Οι ελλιπείς προδιαγραφές, οι α-

“ **«Η προσπάθεια διάσωσης της χώρας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διάσωση του μελετητικού και εργοληπτικού δυναμικού της»** ”

γυητικών είτε μέσω των περιορισμένων ή και μηδενικών χρηματοδοτήσεων είτε μέσω του πλαισίου λειτουργίας των παραχωρήσεων και των ΣΔΙΤ τείνουν να αντικαταστήσουν την κοινωνική και αναπτυξιακή διάσταση των δημοσίων έργων, με τραπεζικά προϊόντα ομολογιακού τύπου.

«Συνέπεια των παραπάνω είναι το κακό τελικό αποτέλεσμα είτε

τις μελέτες, αφορούν στη μορφή του νομοσχεδίου, στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, στις κατηγορίες μελετητικών πτυχίων, στις γενικές κατηγορίες και την επιμέρους διάσπασή τους, στη λειτουργία των μητρών των μελετητών, στη συμμετοχή ΜΕΚ για τον έλεγχο της κατασκευασσιμότητας της μελέτης, στην ανάθεση μελέτης με το σύστημα της χαμηλότερης τιμής, στην κατάργηση του κάτω ορίου των εκπτώσεων, στον κώδικα αμοιβών, στην κατ' αποκοπήν αμοιβή, στη δωρεά μελέτης, στο σύμφωνο ακεραιότητας, στην κατάργηση του άρθρου 39 του ν. 3669/2008, στους καθηγητές ΑΕΙ και ΤΕΙ, στη συμμετοχή του μελετητή κατά την επίβλεψη του έργου ως συμβούλου κατασκευής, στην αρχή αναλογικότητας ελεγκτή και συμβούλου μελέτης, καθώς και στις απευθείας αναθέσεις.

Παράλληλα, οι παρατηρήσεις

που αφορά στις μελέτες και τα δημόσια έργα

- Οι απευθείας αναθέσεις, οι κατατηρήσεις μελετών και κατασκευών και οι «πρόχειροι διαγωνισμοί», οι κατ' εξακολούθηση δημοπρασίες με το σύστημα «μελέτη - κατασκευή», οι προσχηματικές συνθήκες «επείγοντος», υπό τις οποίες εκτελούνται ή μελετώνται συνήθως τα δημόσια έργα, και το βάφτισμα τεχνικών έργων και μελετών ως προμηθειών και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

- Η συσσώρευση μελετών και έργων σε λίγες εταιρείες και η προκλητική έλλειψη μελετών και έργων μικρών και μεσαίων πτυχίων.

- Η απουσία του εθνικού μητρώου δημοσίων έργων και η αποτύπωση της ωριμότητας και της φάσης προόδου τους.

- Οι ατελείς μελέτες που οδηγούν σε διευκολύνσεις συναλλαγής και ο μηδενικός μηχανισμός υποστήριξης των τεκμηριωμένων μελετών ή οι αντιεπιστημονικές και ανεξέλεγκτες τροποποιήσεις τους.

- Οι ετεροβαρείς συμβάσεις και

παρχαιωμένοι κανονισμοί και ένα δύσκαμπτο σύστημα υιοθέτησης νέων τεχνολογιών και προτύπων.

- Η γενικότερη «καλάρωση» στους ελέγχους και τις παραλαβές μελετών και κατασκευών και η ανυπαρξία αξιόπιστων μηχανισμών ελέγχου όχι μόνο στην επίβλεψη, στην παραλαβή και στην επιμέτρηση, αλλά ακόμη και στη «συμβασιοποίηση», κυρίως, επεκτάσεων ή νέων «επείγουσών» εργασιών.

- Ο σφικτός εναγκαλισμός της Δημόσιας Διοίκησης από την πολιτική ή την αυτοδιοικητική ηγεσία.

- Η αδιαφανής, γραφειοκρατική και ανούσια λειτουργία και το νομοθετικό πλαίσιο των Μητρώων.

- Η έλλειψη συστήματος αξιολόγησης όλων των συντελεστών του παραγόμενου έργου και η σύνδεσή τους με τα μητρώα.

- Τα απαρχαιωμένα, αντιεπιστημονικά, αυθαίρετα και εκτός πραγματικότητας τιμολόγια.

- Η συνεχιζόμενη πολιτική των τραπεζών, που είτε μέσω των εγ-

στην ποιότητα, είτε στο κόστος, είτε στα χρονοδιαγράμματα είτε σε συνδυασμό τους. Το βέβαιο είναι το μη αποδεκτό αποτέλεσμα για όλους και το τελικό μήνυμα που στέλνεται στην κοινωνία» τόνισε χαρακτηριστικά ο πρόεδρος του ΤΕΕ.

Οι συνθήκες επιβάλλουν σε όλους μας να προχωρήσουμε με αυτοκριτική και να αναλάβουμε τις ευθύνες στο μέτρο που μας αναλογούν (ΤΕΕ, επαγγελματικοί φορείς, Δημόσια Διοίκηση και πολιτική ηγεσία), ώστε στη συνέχεια νηφάλια και υπεύθυνα να προωθήσουμε από κοινού δέσμες τροποποιήσεων, χρονικά ιεραρχημένων, που θα λαμβάνουν υπόψη τους τις πραγματικές συνθήκες, την προσαρμοστικότητα και τα αντανάκλαστικά όλων των εμπλεκόμενων και δεν θα αποσκοπούν σε ένα ακόμη νομοθετικό πειραματισμό, αλλά σε πραγματικό αποτέλεσμα, σε πραγματικό χρόνο».

Οι παρατηρήσεις και προτάσεις του ΤΕΕ, σχετικά με τις διατάξεις για

και προτάσεις σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο κατασκευών αφορούν στο πεδίο εφαρμογής του νέου νόμου, στον ορισμό της έννοιας «δημόσιο έργο», στην απόφαση κατασκευής έργου (άρθρο 34), στην αυτεπιστασία, στα κριτήρια επιλογής αναδόχου, στη μελέτη - κατασκευή, στο κατ' αποκοπήν τίμημα, στη διαβούλευση προκηρύξεων, στις δημοσιεύσεις, στο σύμφωνο ακεραιότητας, στις εγγυήσεις, στην επίβλεψη έργου, στις εκθέσεις 3μήνου, στην οριακή προθεσμία, στην επιμέτρηση, στο συμπηφισμό οφειλών, στη μείωση αντικειμένου 50%, στις ΑΠΕ, στις αυτοδίκαιες διαδικασίες, στην ασφάλιση του έργου, στη βεβαίωση περαίωσης έργου, στην επιτροπή παραλαβής, στην αρνητική αναθεώρηση, στις κατηγορίες 40 και 41, καθώς και στις επιτροπές διαγωνισμών. Και, τέλος, παρουσιάστηκαν οι παρατηρήσεις σχετικά με την ανεξάρτητη αρχή ελέγχου μελετών και έργων.

Πρώτο και σημαντικό βήμα για τη δημιουργία του αναγκαίου νομικού πλαισίου που θα συμβάλει στην ουσιαστική αξιοποίηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προς όφελος των πολιτών, στην αντιμετώπιση της γραφειοκρατίας, καθώς και στη μείωση της διαφθοράς, αποτελεί -σύμφωνα με το Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου

Το Τμήμα Πληροφορικής και Επικοινωνιών του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (e-TEE) δημιουργήθηκε για να συνεισφέρει με προτάσεις στη διαμόρφωση πολιτικών στο πεδίο των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), στην αξιοποίηση των ΤΠΕ προς όφελος των πολιτών, καθώς και στην αναβάθμιση του ρόλου των επιστημόνων ΤΠΕ. Ως e-TEE θεωρούμε ότι το Σχέδιο Νόμου για την

του θεσμικού πλαισίου περί μελετών «Πληροφοριακών Συστημάτων και Δικτύων» του Ν. 3316/2005.

2. Τη σύσταση Μητρώου Εργοληπτών Έργων ΤΠΕ και τον καθορισμό ελάχιστων προδιαγραφών στελέχωσης όσων αναλαμβάνουν έργα ΤΠΕ, κατά το πρότυπο των δημοσίων έργων (Ν. 3263/2004).

3. Τον καθορισμό «των ελάχιστων απαιτήσεων (προδιαγρα-

από την παρ.3 άρθρ. μόνου του ΠΔ 347/2003).

Η επιτυχία της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης εξαρτάται από τη δημιουργία ελάχιστων σε πλήθος «ενιαίων σημείων εξυπηρέτησης» (one-stop shops) που θα λειτουργούν ως δικτυακοί τόποι για την ολοκληρωμένη, ομοιογενή και ενιαία παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από όλους τους φορείς του Δημοσίου. Συγκεκριμένα, εάν αυτό είναι δυνατό να

Δημόσια Παρέμβαση του e-TEE στη Διαβούλευση του

Ελλάδας (e-TEE)- το Σχέδιο Νόμου για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση. Συγκεκριμένα το e-TEE προχώρησε σε παρέμβαση στη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε σχετικά με το εν λόγω Σχέδιο Νόμο. Εκ πρώτης, αξιολογεί το Σχέδιο Νόμου ως θετικό, ωστόσο, κρίνει ότι θα πρέπει να γίνουν πολλές ακόμα παρεμβάσεις της Κυβέρνησης για την εγκαθίδρυση των ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση προς όφελος των πολιτών και της Εθνικής Οικονομίας.

Το ΔΣ του e-TEE απέστειλε σχετική επιστολή, που συνοψίζει τις απόψεις του πάνω στο θέμα. Αναλυτικά, η επιστολή έχει ως εξής:

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, αποτελεί ένα σημαντικό πρώτο βήμα για τη δημιουργία του αναγκαίου νομικού πλαισίου που θα συμβάλει στην ουσιαστική αξιοποίηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προς όφελος των πολιτών, στην αντιμετώπιση της γραφειοκρατίας, καθώς και στη μείωση της διαφθοράς.

Βέβαια, το εν λόγω νομοσχέδιο θα πρέπει ν' αποτελεί μέρος των παρεμβάσεων που αναμένουμε από την κυβέρνηση σε σχέση με την εγκαθίδρυση των ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση προς όφελος των πολιτών και της Εθνικής Οικονομίας.

Επιγραμματικά, αναφέρουμε:

1. Την άμεση ενεργοποίηση

φών) που θα πρέπει να πληροί η μελέτη, η κατασκευή, η συντήρηση και η επίβλεψη τηλεπικοινωνιακών εγκαταστάσεων και εγκαταστάσεων πληροφορικής» με την Έκδοση των Υπουργικών Αποφάσεων που προβλέπονται στο νόμο (3431/2006) για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες.

4. Τη δημιουργία ενός ενιαίου μητρώου αξιολογητών για όλα τα έργα ΤΠΕ και τη διασφάλιση της συμμετοχής επιστημόνων ΤΠΕ στις επιτροπές διαγωνισμών, στις επιτροπές παραλαβής και στις επιτροπές παρακολούθησης έργων ΤΠΕ.

5. Την κατάργηση κάθε «παραθύρου» προσλήψεων μη πτυχιούχων ΤΠΕ σε θέσεις Πληροφορικής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με την κατάργηση της παρ. 2 του άρθρου 6 του ΠΔ 50/2001 (όπως τροποποιήθηκε

θεσπιστεί η λειτουργία ενός και μόνο σημείου μιας στάσης (one-stop shop), (π.χ. από την Εθνική Πύλη Δημόσιας Διοίκησης του «Ερμή»), για τη δημοσίευση του δημοσίου περιεχομένου και την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από το δημόσιο τομέα με τις ακόλουθες επιμέρους λειτουργίες:

- υποχρεωτική δημοσίευση στο διαδίκτυο (σε διασύνδεση με την πύλη «Διάγεια»), όλων των προκηρύξεων του Δημοσίου, για προμήθειες αγαθών και παροχή υπηρεσιών και των δημοσίων έργων, καθώς και των αποτελεσμάτων αυτών ανεξάρτητα από τον τρόπο ανάθεσης (ανοικτοί, κλειστοί και πρόχειροι διαγωνισμοί, απευθείας αναθέσεις, με διαπραγμάτευση, ακόμα και με συμφωνίες - πλαίσιο), με δομημένο τρόπο από όπου θα

μπορούσαν να αντληθούν συμπεράσματα,

- υποχρεωτική δημοσίευση όλων των βημάτων και των απαραίτητων εγγράφων για το σύνολο των συναλλαγών με τη Δημόσια Διοίκηση και των προβλεπόμενων ανώτατων χρόνων διεκπεραίωσης,

- ένα ενιαίο σημείο όπου θα για κάθε αίτημα πολίτη/επιχείρησης προς τη Δημόσια Διοίκηση θα μπορούσε να υπάρξει παρακολούθηση της εξέλιξης της συγκεκριμένης υπόθεσης, με τον αριθμό πρωτοκόλλου του και τα στοιχεία της χρέωσής του.

Αναφορικά με τις συγκεκριμένες ειδικότερες διατάξεις που προτείνονται στο Σχέδιο Νόμου για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και λαμβάνοντας υπόψη αντίστοιχα νομικά πλαίσια, αλλά και καλές πρακτικές που ισχύουν εδώ και χρόνια σε άλλες

καθυστέρηση της εφαρμογής της στην Ελλάδα θα παρατείνει την ανομοιογένεια μεταξύ των έργων και των φορέων του δημόσιου τομέα. Στην κατεύθυνση αυτή, το πλαίσιο διαλειτουργικότητας θα εφαρμόζει τις αρχιτεκτονικές του προτύπου που θα οριστεί από το νομικό πλαίσιο.

2. Προτείνουμε τον ορισμό των εννοιών - στόχων: «διαχείριση της μετάβασης στην ηλεκτρονική κυβέρνηση», «διαχείριση της αλλαγής», «σχεδιασμός, διαχείριση και απολογισμός επενδύσεων για την ηλεκτρονική κυβέρνηση», «πηγές προέλευσης επενδύσεων για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση» και «διαχείριση πόρων της ηλεκτρονικής κυβέρνησης», με παράλληλο προσδιορισμό του φορέα που θα τους παρακολουθεί. Ανάλογη ρύθμιση υπήρχε στις πρωτοβουλίες Clinger-Cohen και Expanding

πολίτη ή την επιχείρηση. Η αρχή αυτή θα υποδηλώσει και τη δέσμευση του Δημοσίου να υποστηρίξει στην πράξη την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Η αρχή καθορίζεται στο αντίστοιχο νομικό πλαίσιο αρκετών χωρών (π.χ. Βουλγαρία) και υλοποιείται με εφαρμογές ΤΠΕ όπως personalized data boxes/certified mail boxes (π.χ. στην Τσεχία, Γαλλία και Ιταλία κλπ.). Στο παρόν Σχέδιο Νόμου προτείνουμε να ενσωματωθεί στο Κεφάλαιο 3 ένα αντίστοιχο άρθρο που θα διασφαλίζει αυτή την αρχή, δεσμεύοντας περαιτέρω τους φορείς του δημόσιου τομέα για την υποστήριξη αποτελεσματικών υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης προς τους πολίτες/επιχειρήσεις.

2. Προτείνουμε την αναβάθμιση του Συνηγόρου του Πολίτη (ή,

Εκτός όμως από συγκεκριμένες καταγγελίες πολιτών, ένας ανεξάρτητος ελεγκτικός μηχανισμός θα μπορεί να παρακολουθεί τις διαθέσιμες πληροφορίες και θα είναι σε θέση να αποκαλύπτει αδυναμίες δημοσίων φορέων, αναφορικά με την ασφάλεια στην τήρηση/επεξεργασία και την αξιοποίηση αυτών των πληροφοριών. Το τεχνικό προσωπικό ενός ανεξάρτητου ελεγκτικού μηχανισμού με αυτές τις αρμοδιότητες είναι απαραίτητο να στελεχωθεί αποκλειστικά με επιστήμονες ΤΠΕ. Στο ανακοινθέν Σχέδιο Νόμου προτείνουμε να ενσωματωθεί στο Κεφάλαιο 3 ένα αντίστοιχο άρθρο που θα θεσπίζει έναν τέτοιο ανεξάρτητο ελεγκτικό φορέα και τις αρμοδιότητές του.

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 5:

- Εκφράζουμε τις επιφυλά-

Σχεδίου Νόμου για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

ευρωπαϊκές χώρες (βλ. <http://www.epractice.eu/en/factsheets/>), οι προτάσεις μας έχουν ως εξής:

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 3:

1. Προτείνουμε τον ορισμό κοινής αρχιτεκτονικής επιχειρησιακών προτύπων για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Σκοπός της κοινής αρχιτεκτονικής (π.χ. Enterprise Architecture ή Enterprise Modelling) θα είναι η διαχείριση της αλλαγής και της πολυπλοκότητας υλοποίησης των επιχειρησιακών σχεδίων που θα αφορούν στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Όλες οι διεθνείς πρακτικές ορίζουν τη δική τους αρχιτεκτονική πρότυπων και συγκεκριμένα τη δική τους επιχειρησιακή αρχιτεκτονική (ΗΠΑ, Καναδάς, Μ. Βρετανία, Γαλλία, Δανία, Γερμανία, Κορέα, Ιαπωνία, Αυστραλία κλπ.) και η

Government στις ΗΠΑ το 1998 και το 2002, αντίστοιχα.

3. Προτείνουμε τον ορισμό της «αυτόματης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων» και της «μη αυτόματης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων» ως αποτέλεσμα εκτέλεσης πλήρως αυτοματοποιημένων, ημι-αυτοματοποιημένων και πλήρως εξατομικευμένων δημοσίων υπηρεσιών (ενδεχομένως να απαιτηθεί και ο ορισμός των κατηγοριών αυτών).

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 4:

1. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ως αρχή ότι κάθε δημόσιος φορέας, έχοντας στην κατοχή του ηλεκτρονικά έγγραφα - πιστοποιητικά για ένα πολίτη ή μια επιχείρηση, δεν θα αιτείται τα ίδια ηλεκτρονικά έγγραφα περισσότερες από μία φορές από τον

εναλλακτικά -αν και την ίδρυση νέων υπηρεσιών τη θεωρούμε άσκοπη σπατάλη- τη θέσπιση μιας άλλης ανεξάρτητης αρχής), προκειμένου να αναλάβει το ρόλο του «Ηλεκτρονικού» Συνηγόρου του Πολίτη, διεκπεραιώνοντας προβλήματα - παράπονα πολιτών (και επιχειρήσεων) στην περίπτωση που τα ηλεκτρονικά αιτήματά τους δεν εξυπηρετούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες. Αντίστοιχες δομές που ασκούν έλεγχο αναφορικά με την «καλή λειτουργία» των υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης λειτουργούν με επιτυχία στη Μ. Βρετανία (UK First-tier Tribunal/Information Commissioner), στην Ισπανία (e-Government Ombudsman), στη Σουηδία (Parliamentary Ombudsman), στη Γαλλία και στην Πορτογαλία (Commission for Access to Administrative Documents).

Ξεις μας σχετικά με τον πιθανό κατακερματισμό δικτυακών πύλων/ τόπων πρόσβασης φορέων του Δημοσίου, αλλά και για την απουσία κεντρικού σχεδιασμού (στοιχεία που διαφαίνονται στο παρόν άρθρο του Σχεδίου Νόμου). Επιπλέον, πιστεύουμε ότι ο νόμος θα πρέπει να υποχρεώνει τους φορείς που προσφέρουν ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες να φροντίσουν για τη διάθεσή τους, μέσα από το κοινό σημείο μιας στάσης για την Ελληνική Ηλεκτρονική Κυβέρνηση, το ανώτατο σε δώδεκα μήνες από τη διάθεση των ψηφιακών δημοσίων υπηρεσιών μέσα από την πύλη του φορέα.

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 10:

- Προτείνουμε να κατοχυρωθεί νομικά η ισχύς των αιτημάτων που υποβάλλονται από πολί-

τες/επιχειρήσεις προς δημόσιους φορείς και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) όπως, για παράδειγμα, συμβαίνει στη Γαλλία, με την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται η αυθεντικοποίηση και η ασφάλεια των αιτημάτων αυτών (π.χ. μέσω ηλεκτρονικής υπογραφής/ηλεκτρονικού πιστοποιητικού). Αυτό το μέτρο θα συμβάλει στην ευρύτατη διάδοση και χρήση των προσφερόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, στο άρθρο 10 δεν καθορίζονται με σαφήνεια τα διαθέσιμα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας των πολιτών/επιχειρήσεων με τους φορείς του δημόσιου τομέα.

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 12:

- Θα πρέπει εκτός από την ηλεκτρονική υπογραφή και τη χρονοσήμανση, που παρουσιάζεται ότι θα φέρουν τα ηλεκτρονικά έγγραφα, να είναι διαθέσιμα και να γίνεται χρήση τους, εφόσον γίνει καταγγελία στο σύστημα ηλεκτρονικής κυβέρνησης ή στο Συνήγορο του Πολίτη για μεροληψία και καθυστερήσεις, τα στοιχεία επικοινωνίας του παραλήπτη δημόσιου λειτουργού/υπαλλήλου από την πλευρά του δημόσιου φορέα του αντίστοιχου αιτήματος ενός πολίτη/επιχείρησης, καθώς και να ορίζεται προβλεπόμενο και ανώτατο χρονικό όριο για τη διεκπεραίωση κάθε ηλεκτρονικής υπόθεσης. Για παράδειγμα, στη Δανία το όριο αυτό καθορίζεται στις 10 ημέρες, στη Φινλανδία στις 14 ημέρες, ενώ στη Γαλλία στον 1 μήνα τουλάχιστον. Προτείνουμε, λοιπόν, τη σχετική τροποποίηση του άρθρου.

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 17:

- Προτείνουμε την αναγνώριση των ψηφιακών δημοσίων διαδικασιών ως μέρος μιας

πρωτοβουλίας μείωσης της χρήσης χαρτιού στις δημόσιες συναλλαγές (paper use reduction) και της γραφειοκρατίας (paperwork reduction).

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 18:

Προτείνουμε την αναγνώριση του ρόλου του Παρατηρητηρίου της Κοινωνίας της Πληροφορίας ως φορέα διεξαγωγής μετρήσεων αξιολόγησης της εξέλιξης της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στη χώρα μας. Στην κατεύθυνση αυτή, θα αναγνωριστεί ότι έως το τέλος του 2011 θα προσδιοριστεί κοινό εθνικό πλαίσιο αξιολόγησης της επάρκειας, της εξέλιξης και της ωριμότητας της Ελληνικής Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Hellenic e-Government Maturity Framework). Το εθνικό αυτό πρότυπο θα βασίζεται σε διεθνή πρότυπα αξιολόγησης (π.χ. του ΟΗΕ, της Παγκόσμιας Τράπεζας, της Eurostat κλπ.) και θα ορίζει κανόνες για την πρόοδο της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στη χώρα και για τον έλεγχο της επίτευξης των στόχων που παρουσιάζονται στο παρόν Σχέδιο Νόμου, λαμβάνοντας υπόψη αντίστοιχα ολοκληρωμένα πρότυπα ωριμότητας που προτείνονται στην επιστημονική βιβλιογραφία και έχουν εφαρμοστεί επιτυχώς σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ως e-TEE μπορούμε να συμβάλουμε στο έργο αυτό με την Επιστημονική Επιτροπή e-GOV που θεσπίσαμε. Η επιτροπή e-GOV μπορεί να εργαστεί για την προδιαγραφή του προτύπου σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο για την Κοινωνία της Πληροφορίας, αλλά και με επιστημονικούς φορείς (Ερευνητικά Ινστιτούτα/Τμήματα ΑΕΙ) που επιδεικνύουν επιστημονική δραστηριότητα στο πεδίο της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 22:

- Θα πρέπει εκτός από την ηλεκτρονική υπογραφή και τη χρονοσήμανση, που παρουσιάζεται ότι θα φέρουν τα ηλεκτρονικά έγγραφα, να είναι διαθέσιμα και να γίνεται χρήση τους, εφόσον γίνει καταγγελία στο σύστημα ηλεκτρονικής κυβέρνησης ή στο Συνήγορο του Πολίτη για μεροληψία και καθυστερήσεις, τα στοιχεία επικοινωνίας του παραλήπτη δημόσιου λειτουργού/υπαλλήλου από την πλευρά του δημόσιου φορέα του αντίστοιχου αιτήματος ενός πολίτη/επιχείρησης, καθώς και να ορίζεται προβλεπόμενο και ανώτατο χρονικό όριο για τη διεκπεραίωση κάθε ηλεκτρονικής υπόθεσης. Για παράδειγμα, στη Δανία το όριο αυτό καθορίζεται στις 10 ημέρες, στη Φινλανδία στις 14 ημέρες, ενώ στη Γαλλία στον 1 μήνα τουλάχιστον. Προτείνουμε, λοιπόν, τη σχετική τροποποίηση του άρθρου (η παρατήρηση έχει κατατεθεί και στο άρθρο 12).

Παρατηρήσεις επί του Άρθρου 24:

- Θεωρούμε ότι είναι επιτακτική η ανάγκη λειτουργίας του Συστήματος Δημόσιων Ηλεκτρονικών Προμηθειών για το σύνολο του δημοσίου τομέα (στενού και ευρύτερου, αλλά και Τοπικές Αυτοδιοικήσεις), ένα έργο για το οποίο η χώρα μας έχει δεσμευτεί ρητά για την υλοποίησή του στην ΕΕ, αλλά ουδέποτε το υλοποίησε. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία των συναρμόδιων υπουργείων και συντονισμός των θεσμικών παρεμβάσεων που προωθούν.

Επιπρόσθετως, πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό το Σχέδιο Νόμου να προχωρήσει στην:

1. αναγνώριση της ανάγκης και στην εφαρμογή μιας μοναδικής μεθόδου αυθεντικοποίη-

σης των πολιτών απέναντι στην ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση, με μοναδικά στοιχεία ταυτοποίησης για το σύνολο του ηλεκτρονικού δημοσίου τομέα,

2. αναγνώριση της ανάγκης και της αξίας μετασχηματισμού των ηλεκτρονικών δημοσίων υπηρεσιών σε προσωποποιημένες και αποκρινόμενες (personalized, responsive) και ανάπτυξη σχεδίου δράσης για τη συνεχιζόμενη βελτίωσή τους.

Συμπερασματικά, και με την επιφύλαξη επί των ειδικότερων τελικών ρυθμίσεων, που στο Σχέδιο Νόμου δεν καθορίζονται, και των παρατηρήσεων που έχουμε κάνει στα επιμέρους άρθρα τού παρόντος Σχεδίου, επισημαίνουμε τον κίνδυνο οι υπό διαβούλευση ρυθμίσεις να θεθούν σε ισχύ χωρίς να προηγηθεί ο απαραίτητος ανασχεδιασμός των διαδικασιών της Δημόσιας Διοίκησης. Σε κάθε περίπτωση, πιστεύουμε ότι οι διατάξεις του Σχεδίου Νόμου αποτελούν ένα θετικό πρώτο βήμα για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Ωστόσο απαιτούνται ακόμη πολλά να γίνουν για να θεθούν οι βάσεις για την ουσιαστική βελτίωση της Δημόσιας Διοίκησης και για να πραγματοποιηθούν αλλαγές που θα μεταβάλουν το πρόσωπο της καθημερινότητας του πολίτη και θα ωφελήσουν πολλαπλά τη χώρα. Ως φορέας που δημιουργήθηκε για να προαγάγει το θεσμικό ρόλο του TEE ως Τεχνικού Συμβούλου της Πολιτείας και στο χώρο των ΤΠΕ, είμαστε στη διάθεση του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για να συνεισφέρουμε εποικοδομητικά αναφορικά με τις πιο πάνω προτάσεις μας, και είμαστε πρόθυμοι να παρέχουμε διευκρινίσεις επί αυτών.